

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**

Avdelning 33

DOM

2018-01-15

Meddelad i Stockholm

Mål nr

14495-17

SÖKANDE

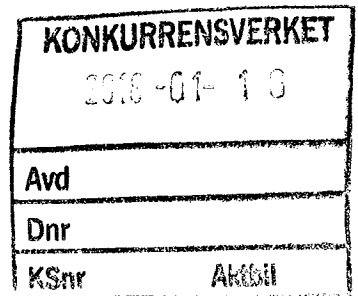
Storköksgruppen Svenska Öst Aktiebolag, 556355-6330
Idbäcksvägen 8
611 38 Nyköping

MOTPART

SKL Kommentus Inköpscentral AB, 556819-4798
Box 90132
120 21 Stockholm

SAKEN

Offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår Storköksgruppen Svenska Öst Aktiebolags
ansökan om överprövning.

Dok.Id 865623

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00	08-561 680 01	måndag–fredag 08:00–16:30
		E-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.se www.domstol.se/forvaltningsratt		

YRKANDEN M.M.

SKL Kommentus Inköpscentral AB (SKI) har genomfört en ramavtalsupphandling gällande storköksutrustning. Upphandlingen omfattade sex olika utrustningskategorier och en sjunde kategori som innehöll samtliga produkter i de sex utrustningskategorierna. Anbud kunde lämnas för en, flera eller samtliga kategorier. Varje kategori utvärderades för sig.

Upphandlingen var även indelad i 21 geografiska anbudsområden som motsvarar länsindelningen i Sverige. Anbud kunde lämnas för en, flera eller samtliga län. Varje län utvärderades för sig.

Storköksgruppen Svenska Öst Aktiefbolag (Storköksgruppen) yrkar att upphandlingen görs om och anför bl.a. att sex företag har exakt samma delsummor samt slutsumma i samtliga kategorier. Bolaget anser därför att det föreligger en kartellbildning mellan dessa företag.

SKI anser att ansökan om överprövning ska avslås och anför bl.a. följande. SKI vitsordar den uppgift som Storköksgruppen lämnat om att SKI:s utvärdering av anbuderna från Dalux AB, Emp Storkök AB, Köksmiljö i Uppsala AB, LO Professional AB, Storköksinnovationer i Alingsås AB och TT Storkök AB (gemensamt benämnda bolagen) resulterat i samma delsummor och slutsummor i samtliga kategorier och län som deras anbud omfattat. SKI upptäckte under utvärderingen av anbuderna att bolagen hade offererat likadana produkter i upphandlingen, varav majoriteten kom från en och samma tillverkare. SKI:s prövning visade även att bolagen hade lämnat identiska priser på samtliga offererade produkter i upphandlingen och att de i sina anbud delat upp länen för varje kategori mellan sig. Med anledning av det som framkommit under utvärderingsprocessen fattade SKI misstankar om att bolagen på ett otillåtet sätt samordnat sin anbudsgivning och lämnade därför in en anmälan till Konkurrensverket. SKI:s uppgifter föranledde Konkurrensverket att öppna ett utredningsärende. En upphandlande

myndighet får utesluta en leverantör från att delta i en upphandling om leverantören har gjort sig skyldig till ett allvarligt fel i yrkesutövningen och den upphandlande myndigheten kan visa detta. En dom eller ett godkänt avgiftsföreläggande om att anbudsgivaren deltagit i en anbudskartell kan enligt praxis från domstol och tillsynsmyndighet betraktas som ett sådant allvarligt fel i yrkesutövningen som kan medföra uteslutning. Bolagen har ännu inte har dömts i domstol eller blivit belagda med ett godkänt avgiftsföreläggande för att ha deltagit i en anbudskartell. Enligt Konkurrensverket är det tveksamt om det går att utesluta en eller flera anbudsgivare från en pågående upphandling utifrån enbart misstankar om att dessa har deltagit i ett otillåtet samarbete. SKI instämmer i denna bedömning. I de flesta fall kräver en utredning av en misstänkt anbudskartell omfattande ekonomisk och juridisk analys som tar lång tid att slutföra. En sådan utredning pågår för närvarande hos Konkurrensverket. Beviskravet för att en upphandlande myndighet ska kunna utesluta en leverantör är att det ska vara sannolikt att leverantören gjort sig skyldig till ett allvarligt fel i yrkesutövningen. Denna skrivning kan jämföras med beviskravet som Konkurrensverket har att förhålla sig till enligt 5 kap. 3 § 1 konkurrenslagen (2008:579). Om det finns anledning att anta att en överträdelse har skett av förbuden mot konkurrensbegränsande samarbeten och missbruk av dominerande ställning i 2 kap. 1 eller 7 § konkurrenslagen, får Konkurrensverket genomföra en platsundersökning, exempelvis en s.k. gryningsråd, hos ett företag. Detta innebär att det krävs en viss grad av misstanke om att en överträdelse har skett. SKI fick under den pågående utvärderingen telefonledes information om att Konkurrensverket planerade att genomföra en gryningsråd hos bolagen den 11 februari 2017. Någon dag innan meddelade emellertid Konkurrensverket SKI att man inte ansåg att beviskravet var uppfyllt. Myndigheten hade således inte funnit tillräckliga skäl för att genomföra gryningsråden. Konkurrensverket valde dock att fortsätta med utredningen men med andra metoder. Under SKI:s egen utredning av upphandlingen framgick att bolagen hade offererat likadana produkter och lämnat identiska priser för

dessas. Bolagen har lämnat det bästa anbudet eller det näst bästa anbudet inom samtliga län och kategorier, inklusive kategori 1. För kategorierna 2 till 6 inom samtliga län har något av bolagen blivit rangordnad som antingen nummer ett eller två. Omständigheterna i bolagens anbud utgör endast indikationer på att bolagen har samarbetat på ett otillbörligt sätt för att vinna upphandlingen. De är enligt SKI:s mening inte tillräckliga för att bevisa att bolagen har deltagit i en anbudskartell. Vid tillfället för anbudsutvärderingen bedömde SKI att det saknades grund för att utesluta bolagen med stöd av bestämmelsen om allvarligt fel i yrkesutövningen. De främsta skälen är att Konkurrensverket bedömde att det saknades tillräckliga skäl för att genomföra en platsundersökning och att bolagen inte hade belagts med avgiftsföreläggande eller dömts för deltagande i anbudskartell.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

En leverantör får uteslutas från att delta i en upphandling om leverantören har gjort sig skyldig till allvarligt fel i yrkesutövningen och den upphandlande myndigheten kan visa detta. Det framgår av 10 kap. 2 § första stycket 4 lagen (2007:1091) om offentlig upphandling.

I målet har det framkommit flera omständigheter som tyder på att bolagen har deltagit i en anbudskartell, bl.a. har bolagen offererat samma produkter till samma pris. Inget bolag har heller lämnat anbud i ett län där något av de övriga bolagen lämnat ett anbud. Bolagen har således inte konkurrerat mot varandra i upphandlingen.

Mot bakgrund av vad som framkommit i målet anser dock förvaltningsrätten att det inte är visat att bolagen har deltagit i en anbudskartell. Vad Storköksgruppen har anfört medför således inte att det finns grund för att utesluta bolagen med stöd av bestämmelsen om allvarligt fel i yrkesutövningen. Ansökan om överprövning ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (DV 3109/1A LOU).

Ulrika Kullman

Rådman

Tobias Fredriksson har handlagt målet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens avgörande ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.** Adressen till förvaltningsrätten framgår av avgörandet.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av avgörandet. Om avgörandet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när det kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag som avgörandet meddelades. För offentlig part räknas tiden för överklagande alltid från den dag avgörandet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

Prövningstillstånd i kammarrätten

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Överklagandets innehåll

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person- eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Även adress och telefonnummer till arbetsplatsen ska anges, samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning.

Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-post-adress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges.

Om samtliga ovan nämnda person- eller adressuppgifter har lämnats tidigare i målet och fortfarande är aktuella behöver de inte uppges igen. Om någon uppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. uppgift om det avgörande som överklagas – förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för avgörandet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens avgörande som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Forts. nästa sida

Avtal före laga kraft i vissa mål

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens avgörande har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster,
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,
- lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner,
- lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, eller
- lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan fyra förstnämnda lagarna och i 20 kapitlet i de två sistnämnda lagarna.

Ytterligare information

Behöver ni fler upplysningar om hur man överklagar kan ni vända er till förvaltningsrätten.

